

МЕРИ БАРЕТ НЕПРЕДВИДЕНА СМЪРТ

Превод от английски: Цвета Карагьозова, 1987

chitanka.info

Ниско приведена над земята, мис Уидърспун обръщаше с малката си лопатка почвата в засадената с лековити треви част от своята градина. Тя непрекъснато си повтаряше наум да копае внимателно, за да не нарани нежните корени на тревите. Мис Уидърспун беше изключително грижовна градинарка, както си личеше по резултатите от труда ѝ. Отглеждаше най-красивите и най-пищните цветя и растения в целия град и ако съседите ѝ можеха да си го признаят откровено, всички ѝ завиждаха за това.

Мъркайки, Бритомър се потъркваше в глезена на мис Уидърспун. Тя небрежно потупа черната котка с лявата си ръка.

— Здравейте, мис Уидърспун — подвижна една жена от тротоара през бялата дървена ограда. Беше мисис Лоръл, винаги елегантно облечената разведена жена, неотдавна преместила се да живее в квартала.

— Да не би да пригответе първомайските кошнички, за които съм чувала толкова много? — запита тя с притворно приятелски тон, стараейки се безуспешно да прикрие пренебрежението си.

Мис Уидърспун се откъсна за миг от заниманието си.

— Да — отвърна тя учтиво, но хладно.

Мисис Лоръл се усмихна снизходително и продължи пътя си. А мис Уидърспун поднови работата си, все едно че не беше спирала. Имаше далеч по-важни проблеми за разрешаване, отколкото да мисли за безочието на мисис Лоръл.

Впрочем мис Уидърспун беше свикнала да ѝ се подиграват; с течение на времето си беше спечелила славата на градската особнячка. Вярно, тук имаше и други хора, отклонили се от общоприетото по най-различни начини — пияници, малоумни, дори и един убиец, ако се има предвид Джейк Холби, пребил до смърт мършавата си съпруга, след като я заварил в плевника над конюшната с някакъв наемен работник. И въпреки това нито едно от тези отклонения не се приемаше за толкова странно, колкото настойчивостта, с която мис Уидърспун отстояваше правото си на пълно уединение. Никой никога не беше прониквал в малката ѝ къща, само най-дръзките момчетии, подтиквани, изглежда, от съвсем неудържимото предизвикателство, се осмеляваха да влязат през портата или да прескочат бялата дървена ограда и да се разходят по ниско подстриганата зелена морава, но дори

и те си позволяваха да правят това само по тъмно, когато старицата спеше.

Още преди години децата бяха измислили за нея подигравателна песен, която се пееше весело и досега: „Мис Уидърспун е убийца с харпун“. Въпреки че малчуганите смятаха тези думи за изключително остроумни, малцина смееха да ги изрекат, когато старата жена можеше да ги чуе, защото, въпреки че не им беше приятно да го признаят дори и пред себе си, те се страхуваха от нея.

Никой не би могъл да си спомни мис Уидърспун да е заговаряла непринудено с някого, когото е задминавала по пътя си, нито въобще да е поздравявала приятелски съседите си през оградата. Тя не носеше супа на болните или сладки на загубилите своите близки. С две думи, не спазваше нито един от обичайните за общуване ритуали. Ако някой се бе осмелил да я попита защо и ако тя случайно му бе отговорила, би казала, че предпочита растенията пред хората, най-вече защото растенията не вършат грехове, нито злини. При това, живеейки в самота, тя имаше по-голяма възможност да преценява обективно лошите дела на хората край себе си.

И все пак мис Уидърспун имаше собствен ритуал за своего рода общуване, който неизменно изпълняваше веднъж в годината на Валпургиевата нощ. Именно за това неизменно събитие беше намекнала мисис Лоръл, но нито мисис Лоръл, нито който и да е друг разбираше истинския смисъл на ритуала. Тази година за първи път мис Уидърспун обмисляше възможността да промени отчасти обичайния му стил. В края на краищата остаряваше и артритът в пръстите започваше да ѝ пречи все повече. Може би нямаше да разполага с необходимия брой години, за да изпълни докрай целия си замисъл. Може би поне тази година щеше да се погрижи за двама души, вместо за един. Но не, реши тя. Щом човек следва установен модел, най-добре е да не се отклонява от него.

Валпургиевата нощ беше единствената дата от значение за мис Уидърспун през цялата година, единствената, отбелязана на календара ѝ. Падаше се в навечерието на първи май и беше посветена на една английска мисионерка и игуменка, известна с гонитбата си на вещици.

Всеки, чел книгите на сър Джеймс Фрейзър^[1], знае, че именно през тази нощ е най-вероятно навън да шетат вещици.

Всяка година в навечерието на Валпургиевата нощ мис Уидърспун приготвяше точно десет кошнички. И всяка година през тази нощ тайно и крадешком ги окачваше на вратите на десет къщи. Но никога на едни и същи къщи, въпреки че през всички тези години понякога ѝ се налагаше да повтори някоя. И всяка година нарочно избираше една, само една кошничка, в която добавяше нещо особено интересно.

Разбира се, на всички в града беше добре известно кой прави тези първомайски благодеяния. Само в градината на мис Уидърспун можеше да има такова богато разнообразие от цветя и треви. И хората се забавляваха да изказват предположения кои от тях ще бъдат ощастливени да получат малките кошнички с цветя и треви, неизбежно придружавани от стих или поговорка, изписани с грижливата ръка на мис Уидърспун. Всички се присмиваха на това ежегодно доказателство за чудатостта на старицата. Никой обаче не беше забелязал, че всяка година странна и неочаквана съдба сполетяваше един човек от получилите кошнички с цветя и треви.

Все едно. Мис Уидърспун не търсеше нито слава, нито награда за това, което вършеше.

Топлото слънце приятно грееше гърба ѝ, докато тя грижливо подбираше и подреждаше цветята във всяка кошничка, наслаждавайки се наум на чудните им латински наименования — *Lathirus odoratus*, благовонно секирче, *Lobularia maritima*, сладък игловръх, *Convallaria majalis*, момина сълза и разбира се, приказните зюмбюли, пръкнали направо от кръвта на умирация приятел на Аполон, „това жизнерадостно цвете, белязано със злочестина“.

Най-после кошничките бяха готови и тя ги пъкна под хладната сянка на клена. А сега трябваше да вземе последното, най-важното решение. Коя билка да избере за привилегированата десета кошничка? Можеше да използва корен от подофил, но той може би не изглеждаше достатъчно красив, за да привлече интереса. Ралицата би свършила работа, но това значеше, че трябва да суши семената, а нямаше защо да се затруднява чак толкова.

Само заради символа в наименованието му за момент се изкуши да посегне към „красивата дама“ — старото биле беладона — и по

същата тази причина към самакитката. Но не. Най-добра работа в случая щеше да свърши *Digitalis purpurea*, напръстникът. Вярно, че в нейната градина растеше само американската му разновидност *Phytolacca americana*, а тя не харесваше неприятното звучене на американското му име — бесниче. Все пак тъмночервените зрънца бяха красиви и щяха да послужат добре за целта. И тя ги сложи в десетата кошничка заедно с един стих от Ръдиард Киплинг, преписан старателно с ясният ѝ четлив почерк:

*Чудесни билки имали са нашите деди —
тревни целебни, лек за всяка болка.*

Беше добавила обаче от себе си и нещо като послеслов: „Тъмночервените зрънца, поднесени във всякакъв вид, могат да накарат и най-заспалия да пламне от любов, а пламенно обичащият направо да изгори от страст“.

Мис Уидърспун съжаляваше, че е прибегнала до такава явна лъжа, защото като човек на изкуството предпочиташе годишният ѝ ритуал да бъде безукорен във всяко отношение. Въпреки това не трябваше да се укорява за тази малка измама в името на далеч поголемия си замисъл.

Тази нощ мис Уидърспун излезе навън, придружавана само от Бритомър. Луната светеше ярко и в топлия влажен въздух се чувствуваше и полъхът на пролетта. Мис Уидърспун весело си повтаряше наум един стих от „Венецианския търговец“:

*В такава нощ Медея брала е онези билки,
които са дарили с нова младост бащата на Язон!*^[2]

Девет кошнички бяха вече окачени, а най-накрая и десетата — на вратата на мисис Лоръл.

Два дни по-късно Едуард Джонстън, шивачът, почина от мъчителна и необяснима смърт, очевидно жертва на случайно погълната храна, предизвикваща неспирно повръщане, приготвена и

поднесена му от красивата разведена дама. Защото най-странното от всичко беше, че той не почина в собствения си дом, при съпругата си и четирите си деца, а именно в къщата на очарователната съседка на мис Уидърспун. От всички хора в града единствено мис Уидърспун не беше изненадана, че той умря там, защото само тя беше забелязала честите потайни посещения на шивача и само тя предполагаше коя от десетте божи заповеди беше престъпена в дома на мисис Лоръл.

На сутринта, след като потресаващата новина се беше разнесла из целия град, мис Уидърспун както обикновено работеше мирно и тихо в градината си, пристигна изключително необичаен посетител. Шерифът стъпваше внимателно от плоча на плоча, за да стигне до нея.

— Добро утро, мис Уидърспун — извика той от другата страна на ниско подстриганата моравка.

Тя вдигна поглед от лехата с цветя.

— Добро утро, шерифе — отвърна тя спокойно. — Искате да говорите с мен, така ли?

— Да — неувереният глас на шерифа издаваше неудобството и несигурността му. Сега, застанала пред него, тя му изглеждаше невинна, напълно неспособна да причини някому зло. И все пак, когато най-после тази сутрин теорията му се избистри окончателно, струваше му се, че тя — колкото и да е странно — изглежда съвършено правдоподобна.

— Заповядайте вътре — покани го мис Уидърспун, — там ще можем да си поговорим по-спокойно.

Влязоха в хладната и слабо осветена всекидневна и седнаха един срещу друг на масата за чай. Бритомър скочи в полата на мис Уидърспун и старината заговори първа, галейки котката.

— Очаквах ви да дойдете от много години — каза тя.

— Наистина ли? — възкликна шерифът, искрено изненадан.

— О, да. Знаех, че не сте глупав и че все някога ще разберете истината за малките ми ритуали.

— Искате да кажете, че вие... хм... не го правите за първи път?

Мис Уидърспун кимна утвърдително.

— Знаели сте, че ще бъдете разкрита, и въпреки това сте продължавала да го вършите по същия начин?

— Разбира се, че продължих по същия начин. Вие също не бихте могли да се откажете така лесно от работата си, от мисията си в

живота, нали, шерифе? — Старата жена млъкна за миг, въпреки че въпросът очевидно беше реторичен. — Разбира се, че не бихте могли — отговори си тя сама, — и аз не можах. Ние двамата в крайна сметка вършим една и съща работа и нито аз, нито вие можем да се откажем от нея току-така. Светът има нужда от нашите усилия.

Шерифът, започнал да схваща мисълта ѝ, запита внимателно:

— А в какво се състои според вас нашата работа?

— Как в какво, в прочистване на града от злосторници, разбира се — заяви тя сухо. — Те са твърде много, за да се справите сам с тях, пък и не всички могат да привлекат вниманието ви. Ето защо всяка година аз избирам един-единствен кандидат за прочистване.

На това вече шерифът не беше в състояние да отговори.

Мис Уидърспун бутна котката от скута си и се изправи.

— Извинете ме. Ще направя по един чай.

След няколко минути се върна от кухнята с поднос, върху който имаше всичко необходимо за поднасяне на чай. Докато не беше в стаята, шерифът реши какъв ще е следващият му въпрос.

— Как избрахте вашите... хм... кандидати за прочистване? — попита той.

— Просто обръщах внимание кои хора коя точно от десетте божи заповеди нарушават и ги премахвах поред. Тази година стигнах до нарушителя на седмата божа заповед — и тя сведе поглед към скръстените в скута си ръце, очевидно изпитвайки неудобство да изрече на висок глас съответните думи пред един мъж — „Не прелюбодействуй“.

— Да не би да искате да кажете — запита шерифът, — че сте... хм... премахнали вече шестима души?

— Да, разбира се — отвърна мис Уидърспун с искрена гордост. — Започнах с Джон Легър, директорът на банката, който обожаваше парите и престъпваше най-безочливо първата божа заповед; постепенно стигнах до номер седем.

Поспря за миг, като че очакваше похвала. Нищо не последва и тя продължи.

— Изпитах най-голямо затруднение миналата година, когато трябваше да намеря подходящ нарушител на шестата божа заповед. Вие самият вършите доста добра работа в това отношение, успявате да задържите малцината истински убийци.

Говореше с тон, с какъвто би разговарял само един професионалист с друг свой колега.

— Но най-накрая успех. Както знаете, никъде не се посочва какво точно не трябва да се убива, а за никого не беше тайна, че Една Феърбанк даваше на котките месо с отрова.

— Значи такава била работата! — възкликна изумено шерифът, разбрал най-после отговора на тази едногодишна загадка. И попита: — А какво мислите за себе си, мис Уидърспун? Вие не нарушавате ли шестата божа заповед?

— Не, съвсем не — отвърна старата дама със сияещи от удоволствие очи, защото най-после имаше възможност да разкрие някому своята интелигентност. — Мислила съм много по този въпрос. Всъщност аз не убивам никого. Само им предоставям средството за извършване на убийството. Нито една божа заповед не забранява подобно нещо.

„Старицата е по-смахната, отколкото предполагах“ — помисли си шерифът. И каза:

— Но го правите така, че те при всички случаи да използват това средство, нали? Тъкмо бележката в кошничката на мисис Лоръл ме насочи към вас.

— Вярно е, че моите бележки окуражават хората да употребяват билките ми, но успехът ми се дължи най-вече на факта, че съдържанието на бележките стимулира само най-лошото у тях, а именно цялата им греховност, заради която и получават наказанието си.

— Е — възкликна шерифът, неволно изпълнен с възхищение към нея, — вършили сте наистина добра работа. Но макар и да е така, не можем да ви оставим на свобода.

— О, разбирам ви напълно — отвърна бодро мис Уидърспун. — Вие сте длъжен да си гледате работата.

Шерифът въздъхна облекчено. Мина по-лесно, отколкото беше предполагал. И се обърна към нея:

— Давам ви малко време, за да се пригответе, а аз ще се върна след малко със заповед за арестуване.

— Съгласна съм — отвърна мис Уидърспун, изпровождайки го до вратата.

В края на краищата стритите корени от кукувича прежда, с които беше поръсила чая му, щяха да действуват бързо и безпогрешно. Те са не по-малко смъртоносни от бучиниша, питието на Сократ.

Стана ѝ мъчно за тази непредвидена смърт, но какво да се прави — това бе спешен случай. Дори не успя да сподели с шерифа, че беше принудена да прескочи една от десетте божии заповеди в списъка. Доколкото ѝ беше известно, той не беше откраднал нищо. Но затова пък беше повече от сигурно, че той без малко щеше да наруши деветата заповед, защото какво друго му оставаше да направи, освен да намери лъжесвидетели, за да я обвини? Беше се сетила за това веднага.

---

[1] Английски фолклорист, религиовед и етнолог (1854–1941). — Б.пр. ↑

[2] В превод на Валери Петров. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.